

Література:

1. Гендерна рівність – рівні можливості доступу до освіти і науки. https://www.ombudsman.gov.ua/news_details/genderna-rivnist-rivni-mozhливosti-dostupu-do-osviti-i-nauki
2. Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1163-2022-p>
3. Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року: перспективи втілення. URL : <https://jurfem.com.ua/stratehiya-hendernoyi-rivnosti-v-osviti-2030/>
4. From access to empowerment: UNESCO strategy for gender equality in and through education 2019-2025. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000369000>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-71>

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ

Катериненко І. І.

*викладач математики вищої категорії
Фаховий та Медичний фаховий коледж
Міжнародного гуманітарного університету
м. Одеса, Україна*

Войтенко Н. С.

*викладач математики вищої категорії
Фаховий та Медичний фаховий коледж
Міжнародного гуманітарного університету
м. Одеса, Україна*

Цифровізація освіти в Україні є надзвичайно актуальним напрямком, що супроводжується як значними перспективами, так і численними викликами.

Удосконалення і розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) як цифрових та їх широке впровадження істотно впливають на характер виробництва, наукових досліджень, освіти, культуру, побут, соціальні взаємини і структури. Це зумовлює як прямий вплив на зміст освіти, пов'язаний з рівнем науково-технічних досягнень, так і опосередкований, зумовлений появою нових професій.

Метою дослідження є розгляд проблем та завдань цифровізації вітчизняної освіти з урахуванням об'єктивних умов та сучасних тенденцій розвитку інформаційного суспільства.

Нині під впливом новітніх інформаційних технологій відбуваються процеси цифрової трансформації суспільного розвитку настільки фундаментальні й глобальні, що, крім позитивного впливу, закономірно несуть з собою серйозні проблеми, загрози і ризики в разі недооцінки нових факторів і умов.

Цифровізація освіти – це впровадження в освітній процес на всіх рівнях сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з метою розвитку у молоді навичок аналізу достовірності отримуваної інформації, застосування критичного мислення, максимального використання в навчальних цілях різноманітного мультимедійного контенту, інтенсифікація освітнього процесу за рахунок застосування інтерактивних методів навчання [3].

Вирішення потребують проблеми розвитку впровадження інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у вітчизняній освіті.

1. Нерівномірний доступ до цифрових ресурсів. У багатьох регіонах, зокрема у сільській місцевості та віддалених районах, існує недостатній рівень інфраструктури та стабільного доступу до інтернету. Це створює так званий «цифровий розрив», який обмежує можливості використання сучасних технологій у навчальному процесі.

2. Низький рівень цифрової грамотності. Багато педагогів і учнів не володіють необхідними цифровими компетентностями для ефективного використання ІКТ. Це ускладнює інтеграцію цифрових технологій у традиційні освітні моделі та впливає на якість викладання і засвоєння знань.

3. Бюрократичні та нормативно-правові перепони. Недосконала нормативно-правова база і відсутність єдиної державної стратегії щодо цифровізації освіти затримують впровадження інноваційних технологій. Це створює додаткові бар'єри для модернізації освітньої системи.

4. Проблеми кібербезпеки та захисту даних. Зі зростанням обсягу цифрової інформації в навчальних закладах підвищується ризик кібератак та порушення конфіденційності даних, що потребує розробки ефективних заходів безпеки.

5. Інтеграція традиційної та цифрової освіти. Перехід до цифрових форматів навчання вимагає перегляду педагогічних підходів, методик та організаційних моделей. Це важко здійснити через різницю в освітніх підходах і обмежений досвід роботи в цифровому середовищі [1, с. 16-17].

Пріоритетами при побудові інформаційно-освітнього середовища мають бути: широке використання в освітньому процесі комп'ютерно орієнтованих засобів та ІКТ навчання, практичне впровадження технологій дистанційного навчання, забезпечення ІКТ підтримки науково-дослідної

роботи, широке впровадження ІКТ в управлінні освітою на різних рівнях, у різних галузях, для всіх типів навчальних закладів.

Технологічними принципами його розбудови має бути використання технологій хмарних обчислень, врахування розробниками веб-застосунків та електронних освітніх ресурсів (ЕОР) особливостей різних комп'ютерно-технологічних платформ та дієві механізми застосування ІКТ-аутсорсингу [4].

Інформаційно-освітнє середовище має формуватися на нових технологіях і забезпечувати освітній процес електронними підручниками (ЕП), електронними навчально-методичними комплексами з відповідних предметів, переліком та настановами із застосування різноманітних в web- та хмарних сервісів, широкосмуговим Інтернетом. Відповідно і створювати належні умови:

- для запровадження педагогічно виражених моделей навчання;
- використання хмаро і мобільно орієнтованих навчальних середовищ для формування ключових компетентностей та життєвих навичок здобувачів освіти;
- використання різноманітних віртуальних та дослідних лабораторій;
- для розкриття особистих здібностей, моніторингу особистісних та навчальних досягнень;
- для врахування власних потреб інформатизації кожного навчального закладу.

ІКТ-компетентність є одним із потужних чинників успішності навчальної, професійної орієнтованої, суспільної та інших видів діяльності. Головним для змісту навчання на всіх рівнях освіти й в усіх галузях має бути посилення інформаційної підготовки, впровадження ІКТ у вивчення всіх дисциплін.

Використання засобів ІКТ у навчанні може відбуватися у різних формах: онлайн-курси, онлайн-консультування, онлайн-тренінги, хакатони, вебінари, використання інтерактивних електронних презентацій, електронних віртуальних лабораторій, електронних соціальних мереж, відвідування інтерактивних музеїв науки, створення презентацій, платформ спілкування за науковими інтересами, міжнародних конкурсів з рішення науково-технічних задач, віртуальних технопарків та інші.

Електронний освітній контент передбачає: бібліотечне та інформаційно-ресурсне забезпечення навчання, виховання, управління, проведення навчальних та наукових досліджень; ресурси бібліотечних інформаційних центрів; колекції електронних освітніх ресурсів, зміст сайтів навчальних закладів [2, с. 71].

Електронні освітні ресурси – вид засобів освітньої діяльності, що існують в електронній формі, є сукупністю електронних інформаційних об'єктів (документів, документованих відомостей та інструкцій,

інформаційних матеріалів, процесуальних моделей та ін.), що розташовуються і подаються в освітніх системах на запам'ятовуючих пристроях електронних даних [2, с. 72]. Потрібно зазначити, що до провідних електронних освітніх ресурсів навчального призначення належить електронний підручник (ЕП).

Пріоритетними заходами щодо впровадження інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освіту є:

1. Підвищення цифрової компетентності. Необхідно розробляти та впроваджувати програми підвищення кваліфікації для викладачів і здобувачів освіти, які спрямовані на опанування сучасних цифрових технологій і розвиток критичного мислення у цифровому середовищі.

2. Створення єдиного цифрового освітнього простору. Формування інтегрованої платформи, що об'єднує різні цифрові ресурси, електронні підручники та засоби комунікації, є ключовим завданням для забезпечення доступу до якісного контенту та ефективного управління навчальним процесом.

3. Розробка інноваційних педагогічних моделей. Важливо адаптувати традиційні педагогічні концепції до умов цифровізації освіти, створюючи нові методики дистанційного, змішаного та онлайн-навчання, які враховують специфіку віртуального середовища.

4. Покращення нормативно-правової бази. Розробка сучасних законодавчих та нормативних актів, що регулюють цифровізацію освіти, сприятиме злагодженій інтеграції новітніх технологій у систему освіти та створенню стабільних умов для їх впровадження.

5. Забезпечення кібербезпеки та захисту даних. Розробка та впровадження стандартів і заходів кібербезпеки є надзвичайно важливими для захисту особистої інформації учасників освітнього процесу, а також забезпечення стабільної роботи цифрових систем.

Висновки. Цифровізація вітчизняної освіти є досить складним і багатогранним процесом, який потребує спільних дій державних органів, освітніх установ, науковців та практиків. Рішення зазначених проблем та виконання завдань дозволить створити конкурентоспроможну та сучасну систему освіти, здатну швидко реагувати на виклики сучасності та одночасно забезпечувати підготовку висококваліфікованих кадрів для цифрової економіки. Такий підхід потребує системної роботи, де кожен з учасників освітнього процесу має взяти участь у трансформації системи освіти для досягнення високих стандартів якості та доступності навчання у цифрову епоху.

Література:

1. Биков В. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. Педагогіка і психологія. 2019. № 2. С. 15-21.
2. Бугайчук А. Digital у закладі освіти. Як ефективно використовувати цифрові платформи? Інформатика. 2022. № 1-2 (січень-лютий). С. 68-85.
3. Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року. URL: <https://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zaproshue-do-gromadskogo-obgovorennnya> (дата звернення: 27.02.2025).
4. Ничкало Н., Лук'янова Л., Овчарук О. Цифрова трансформація суспільства: європейський досвід, українські реалії. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint.pdf> (дата звернення: 27.02.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-72>

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У ХХІ СТОЛІТТІ: БАЛАНС МІЖ ТРАДИЦІЯМИ ТА ІННОВАЦІЯМИ

Крутько І. В.

аспірант кафедри педагогіки

*Криворізький державний педагогічний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна*

Сучасний освітній простір характеризується динамічними змінами, які зумовлюють необхідність модернізації системи підготовки педагогів. Баланс між традиційними підходами та сучасними інноваціями є визначальним фактором ефективної професійної підготовки вчителів, що має відповідати викликам глобалізованого суспільства та цифрової епохи. Збереження традиційних компонентів педагогічної освіти залишається важливим елементом формування вчителя, орієнтованого на гуманістичні цінності, педагогічну етику та психологічну готовність до роботи в різних освітніх середовищах. Класичні методики навчання, зокрема лекційно-семінарська система, стажування у школах, моделювання педагогічних ситуацій, досі відіграють ключову роль у професійному становленні майбутніх педагогів.

Проте світовий досвід свідчить, що для підтримання високого рівня підготовки вчителів традиційні підходи мають бути адаптованими до сучасних вимог. Як зазначає Л. Дарлінг-Хаммонд (L. Darling-Hammond),